

5. Синюра-Ростун Н.Р. Підприємництво в освіті: виклики та перспективи розвитку / Н.Р. Синюра-Ростун // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/264.pdf/>.
6. Данілов О.Д. Оптимізація фінансування вищих закладів освіти в Україні / О.Д. Данілов, Л.В.Панасюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 20. – С. 19–22. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2010_20_7.
7. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003 № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
8. Цивільний кодекс України в редакції 19.07.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
9. Романовський О.О. Базові поняття та визначення підприємницьких ВНЗ [Електронний ресурс] / О. О.Романовський. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1628>.
10. Коваленко Ю.М. Теоретичні аспекти сутності послуги та її види / Ю. М. Коваленко // Вісник Київського національного торговель-но-економічного університету. – 2012. – № 2. – С. 38–46.
11. Пересада А.А. Проектное финансирование: учебник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. – К.: КНЭУ, 2007. – 767 с.

**Левченко О.М., д.е.н., професор,
Царенко І.О., аспірант,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна**

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЕКОСИСТЕМ

Сучасні трансформаційні перетворення національної економіки прискорюють вимоги до національних систем вищої освіти. Особливо актуалізуються вимоги до третинного сектору в епоху інформатизації та роботизації суспільства, що посилює інноваційні процеси в межах економік країн світу.

Інноваційні трансформації стають невід’ємною складовою будь-якого сектора економіки. Проте, сфера вищої освіти ще більш потребує даних змін, з огляду на домінантність її ролі в епоху економіки знань. Адже вища освіта виступає не лише індикатором успіху країни, а й формує в поточному періоді перспективи її розвитку в подальшому, забезпечує сталий розвиток економіки в цілому. Як свідчить зарубіжний досвід, конкурентоспроможна вища освіта притаманна виключно розвиненим країнам, підтвердження чого слугують як світові рейтингові системи так і міжнародні індекси. Натомість, простежується чіткий взаємозв’язок між фінансуванням даного сектору та рівнем розвитку. Як результат,

заклади вищої освіти генерують нові знання та ідеї, які є необхідними при створенні інноваційного продукту чи послуги, посилення інноваційних процесів в економіці загалом. На базі університетів створюються наукові лабораторії, формуються передумови кластеризації та виникнення територіальних екосистем. Останні покликані забезпечити створення сприятливої інфраструктури в регіонах, підвищення рівня соціально-економічного розвитку населення та, в результаті, посилення конкурентоспроможності економіки країни в цілому.

Характеризуючи стан інноваційних трансформацій у сфері вищої освіти, вважаємо за доцільне, проаналізувати ступінь фінансування даного сектора на сучасному етапі в абсолютному виразі, а також проаналізувати позиції Глобального індексу інновацій та рівня кластеризації (табл.1).

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика витрат на вищу освіту, позицій
Глобального індексу інновацій та рівня кластеризації в розрізі країн світу та
України у 2016 р.**

Країна	Витрати на вищу освіту у відсотках від ВВП, (%)	Витрати на вищу освіту в абсолютному виразі, млн. дол. США	Витрати на вищу освіту в абсолютному виразі, на 10 тис. осіб населення (тис. дол. США)	Позиція Глобального індексу інновацій	Рівень кластеризації в країні
США	2,6	482,8	15 139	61,40 (4)	5,6 (1)
Швейцарія	1,2	6,4	7 712	66,28 (1)	5,1 (14)
Данія	1,7	4,9	8 575	58,45 (8)	4,6 (22)
Великобританія	1,8	50,6	7 949	61,93 (3)	5,3 (6)
Швеція	1,7	8,3	8 520	63,57 (2)	5,0 (16)
Фінляндія	1,8	4,3	7 751	59,90 (5)	4,9 (18)
Нідерланди	1,7	14,8	8 739	58,29 (9)	5,3 (7)
Сінгапур	1,1	3,0	5 557	59,16 (6)	5,2 (12)
Канада	2,5	40,8	11 481	54,71 (15)	4,7 (20)
Австралія	1,7	20,1	8 569	53,07 (19)	4,0 (43)
Чехія	1,3	4,8	4 579	49,40 (27)	3,8 (59)
Словенія	1,2	0,8	3 906	45,97 (32)	3,5 (87)
Угорщина	1,3	3,5	3 557	44,71 (33)	3,4 (96)
Польща	1,4	14,8	3 852	40,22 (39)	3,7 (71)
Словаччина	1,1	1,9	3 436	41,70 (37)	3,9 (51)
Україна	1,6	1,4	340	35,72 (56)	3,0 (125)

Джерело: [1; 2; 3]

Беручи до уваги дані табл. 1, спостерігаємо, що розмір витрат на вищу освіту в абсолютному виразі демонструє значні диспропорції у розрізі країн від 340 дол. США на 10 тис. осіб до 15 139 дол. США на 10 тис. осіб.

Далі, вважаємо за доцільне, здійснити розрахунок коефіцієнтів кореляції між

обсягом фінансування вищої освіти у абсолютному вимірі, глобальним індексом інновацій та станом кластеризації країни. Висуваємо гіпотезу щодо наявності взаємозв'язку між ними, з огляду на домінуючу роль вищої освіти на сучасному етапі розвитку економіки інноваційного типу та у формуванні кластерних структур зокрема та територіальних екосистем загалом.

В результаті проведення кореляційного аналізу отримуємо наступні результати, які наводимо в табл. 2.

Таблиця 2

Матриця коефіцієнтів парної кореляції

	Глобальний Індекс Інновацій	Рівень кластеризації	Витрати на вищу освіту в абсолютному виразі
Глобальний Індекс Інновацій	1	0,9122	0,7543
Рівень кластеризації	0,9122	1	0,7942
Витрати на вищу освіту в абсолютному виразі	0,7543	0,7942	1

Джерело: розраховано автором

Як свідчать результати кореляційного аналізу, показники є взаємозалежними, що дає змогу дійти висновку про важливість інвестицій у третинний сектор. Адже динамізм позитивних зрушень посилює інноваційність розвитку національної економіки та стан її кластеризації, що, в свою чергу, призводить до посилення розвитку територіальних екосистем.

Таким чином, формування інноваційного типу економіки вимагає розвитку сфери вищої освіти на інноваційних засадах, що можливе виключно за умов повноцінного фінансування закладів вищої освіти. Відповідно, підтримка та розвиток третинного сектору створює умови для формування сучасних територіальних екосистем, які є вкрай важливими для розвитку регіонів, свідченням чого є позитивний досвід зарубіжних країн, засвоєний на принципах моделі потрійної спіралі. Отже, адаптація прогресивної практики розвинених країн світу надасть змогу посилити інноваційні процеси як у сфері вищої освіти так і в національній економіці загалом, як результат, створить передумови підвищення її конкурентних позицій у міжнародному вимірі.

Список використаних джерел:

- 1.Tsarenko I.O. The impact of funding model on the development of higher education of Ukraine: challenges and opportunities / I.O. Tsarenko // Modern tendencies of fiscal policy in European economic space: Monograph / A. Krysovaty, O. Kyrylenko. O. Kneyaler et al.; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovaty. – Ternopil: TNEU, 2017. – P. 112-119.
- 2.The Global Innovation Index 2016 [Electronic resource] / S. Dutta, B. Lanvin, S. Wunsch-Vincent // Cornell University, INSEAD, and WIPO, Ithaca, Fontainebleau, and Geneva, 2016. – 433 p. – Access mode: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016.pdf.
- 3.The Global Competitiveness Report 2016-2017 [Electronic resource] / K.

Schwab // World Economic Forum, 2016. – 400 p. – Access mode: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

**Лич В.М., д.е.н., професор,
Гаман Г.В., к.е.н., доцент,
Київський національний університет будівництва і архітектури,
м. Київ, Україна**

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Вітчизняний досвід еколого-соціально-економічного розвитку за останні десятиліття свідчить про неспроможність існуючої ринкової економіки до вирішення найбільш важливих проблем життєдіяльності суспільства. Процес подальшого збагачення олігархів та вивозу капіталу за межі України, з однієї сторони, і низький рівень розвитку вітчизняної економіки з орієнтацією на експорт сировини та напівфабрикатів, забезпечили подальше зuboження абсолютної більшості населення, міграцію висококваліфікованих творчих працівників за кордон. Існуюча економічна система вимагає докорінних перетворень з орієнтацією на формування економіки інтелектуального капіталу.

Економіка інтелектуального капіталу – економіка, яка базується на інноваційній моделі розвитку, переважно інтенсивного типу економічного зростання, де провідна роль належить людському капіталу, підприємцям – менеджерам. Їх ефективна господарська діяльність забезпечує стабільне розширене відтворення вітчизняних благ та послуг, зростання конкурентоспроможності та добробуту населення країни.

Загальновизнано, що інтелектуальний капітал як економічна категорія, являє собою сукупність знань, інформації, досвіду, кваліфікації і мотивації персоналу, організаційних можливостей, каналів і технологій комунікації, що здатний створювати додану вартість і досягти конкурентних переваг підприємств. Трансформація поглядів про людину як суб'єкта економічної діяльності спричинила зміни самих понять, що визначили її зміст та роль в еколого-соціально-економічній діяльності.

Розвиток сучасної економіки орієнтується на якісні параметри особистості. Ключову роль відіграє людський капітал, таланти й здібності якого є основними двигунами науково-технічного прогресу та економіки інтелектуального капіталу. Звідси впливає актуалізація створення умов для гармонійного розвитку особистості працівника, реалізації його талантів і здібностей у процесі відтворення благ та послуг.

Якість життя та можливості творчості мають визначити показники прогресу